

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hir-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilttéri cikkek
soranként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: **Dr. Bocskor Béla,**
FŐMUNKATÁRSÁK: **Hochschild Lajos** Gyergyóban.

Kiadó és laptulajdonos: **Györgyjakab Márton.**
Molnár Ákos a központban. **Vitos Mózes** Alcsikon.

A székelyek érdekében.

(Bis) Lukács Béla m. kir. kereskedelemügyi miniszter a székely kivándorlás érdekében megindított akcióját nagy buzgalommal és a székelység iránt tanúsított kiváló jóindulattal folytatja. Az akció célja a székelységnek kelet felé áramlását megváltoztatni és az ország belseje vagyis nyugot felé terelni.

Az eszközt, melyet e célra választott — a székely ifjuságnak az iparos pályákra való terelését — részünkről igen szerencsésnek tartjuk s megvagyunk győződve, hogy ezen s talán csak is ezen az uton el fogják érni a kívánt eredményt s pár évtized múlva aligha lesz többé szó a székely kivándorlásról, feltéve, ha a kereskedelmi miniszter ur jóindulatát a székelyek saját jól felfogott érdekükben kellő mértékben kihasználják. Szerencsésnek tartjuk az említett módot, különösen azért, mert mi a székely embert találmányosságánál, kézügyességénél fogva igazán iparra termelnek s az iparos foglalkozásra különösen alkalmasnak tartjuk. A székely földművesek, majdnem mindnyájan, bizonyos értelemben véve iparosok is, házi és gazdasági eszközeik jórészt maguk készítik, házaikat maguk építik, s majdnem minden faluban akad egy-egy csermester, ki sajátos találmányaival, eredeti készítményeivel magára vonja a közfigyelmet. Állításunk mellett tanuskodik azon körülmény is, hogy bent a hazában, de különösen Oláhországban sok oly derék iparos van, kik az egyes iparágukban való működésükkel nemcsak mindennapi kenyerüket

szerzik meg, hanem a mellett még tekintélyes vagyont is gyűjtenek.

Hogy ilyen körülmények mellett is a Székelyföldön szorosabb értelemben vett iparról alig lehet szó, annak okát egyfelől azon általános magyar szokásban találjuk, a mely a székelyeknél is nagy mértékben meg van, t. i. az iparos pályától való ösztönszerű irtózkodásban, másfelől pedig a Székelyföldnek elszigetelt, a világtorgalomtól elzárt helyzetében.

A mint már e lapok hasábjain is többször említve volt, a kereskedelmi miniszter ur az állami gépgyárakba tanoncokul a székely vármegyéből 10–10 székely ifjút vétetett fel.

Azon kedvező fogadtatás, melyben a miniszter ur akciója a székelyek között részesült s különösen a folyamodók tömeges jelentkezése arra indították a minisztert, hogy e számnál ne állapodjék meg, hanem módot és alkalmat találjon arra is, hogy a többiek is elhelyezhetők legyenek.

E célból a kereskedelmi miniszter úrnak hívták össze a legnagyobb hazai gyárak igazgatóit. Részt vettek az ánkéten a magyar fegyvergyár, a Ganz és társa vasöntőde és gépgyár, a Schick-féle vasöntőde és gépgyár, a Danubius hajó- és gépgyár részvénytársaság, az aradi vagongyár, a kiskisjenői hajlított fabutorgyár, a leszámítoló és pénzváltó bank hajó építő vállalat, a rimamurány-salgótarjáni vasúti részvénytársaság, a Duna gőzhajózási társulat óbudai hajógyára, a magyar állam vasutak vas- és gépgyárának s még több más gyárnak igazgatói, illetőleg megbízottai.

Az ánkéten maga a miniszter elnököl s megnyitó beszédjében kijentette, hogy az értekezletet a székely kivándorlás meggátolása céljából hívta össze. Erre eszközül a székely ifjaknak az iparos pályákra való kiképzését választotta, mely által a fentebbi célon kívül még az is elérhető, hogy a hazai gyárak számára magyar munkások fognak kiképeztetni s ily uton a gyárak megszabadulnak a megbizhatlan idegen munkásoktól.

A miniszter beszéde után Gál Jenő miniszteri tanácsos ismertette a szervezetet, melyet a gyárak képviselői általánosságban elfogadtak és megígérték, hogy támogatni fogják a minisztert, hogy az akcióhoz fűzött remények megvalósuljanak.

Ilyen módon körül-belől 100 székely ifjút lehet még azon gyárakban elhelyezni.

Nemcsak célszerűnek, hanem szükségesnek is tartottuk a miniszter úrnak ezen újabb intézkedését lapunk olvasóival megismertetni, annál is inkább, mert a mint már fentebb említettük, ezen dologtól minden tekintetben szép eredményt várunk.

Midőn vármegyénk közönségének figyelmét a miniszter ur szerencsés kezdeményezésére felhívjuk, egyszersmind kérjük és sürgetjük a szülöket, hogy a kedvező alkalmat felhasználni annak idején el ne mulasztassák.

A vidéki pénzügyek baja.

Lapunk múlt számában helyszüke miatt nem közölhettük, hogy a képviselőház folyó hó 17-én tartott ülésében Molnár József városunk sz. gyűlési képviselője figyelemre méltó interpellációt nyújtott be a vidéki pénzügyek segélyezéséről, melynek rövid kivonatát és az interpelláció

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Vallás csere.

Egy ideig nagy tekintélyem volt a hölgyek körében, mert mohamedánusnak tartottak a javából. Nem viseltem ugyan turbánt, háremet se tartottam, hanem mint aféle modern gyaur csak a kasszirosnének udvaroltam egy király-utcai kávéházban.

Nekem tetszett ez az állapot és miután másnak kárt nem okoztam vele, talán még ma is mohamedánusnak tartana a világ, ha a rendőrség szimata fel nem fedezi izraelita voltomat.

Hogy miért lettem a próféta híve, a ki Mózes vallásban születtem, az egyedül csak a szobaasszonyom lelkiismeretét terheli és ha van igazság, majd felel érte a tulvilágon.

Mert ő kényszerített a vallás csere bűnös cselekedetére, azzal, hogy zsidónak nem akarta kiadni szobáját.

Nekem a szoba nagyon megtetszett, aztán ki is fáradtam már a lakás keresésben, hát nem sokat teketóriáztam és megtagadva ősi vallásomat, a bejelentő czédula vallás rovatába oda irtam, hogy mohamedánus.

Láttam, hogy szobaasszonyom eleinte kissé gyanúsán tekintett reám és titokban összehasonlításokat tett köztem és a szomszéd grajzler kö-

zött, kinek szemita voltát azonfelül, hogy savanyu uborkát árult fehér bái nyakkendővel egy üzletben, még a kelleténél jóval hosszabb orr is elárulta. Én azonban még idejekorán értesülvén szobaasszonyom etnografiai összehasonlásairól, mindent kerültem, a mi faji azonosságunk megállapítására vezethetett volna, sőt megcselekedtem azt is, hogy borívó férjének vonakodtam kezet nyújtani és annyiszor emlegettem beszédemben az „Allaht”, hogy más kevésbé hatalmas Isten bizonyára elkapott volna tőle.

Azonban a legdöntőbb argumentum mohamedánuságom mellett mégis csak az a fotográfia volt, melyet egy antikváriusnál vettem kerek 8 krajczárért. Ez a műkincs ugyanis Bozniából került Budapestre, hová azt az okkupáció alkalmával egy baka hozta. A kép elég érdekes, mert 27 török asszonyt ábrázolt fátyolban és ennél fogva egy kis jóakarattal mind a 27-tet szépnak is lehetett tartani. Ezt a képet én oly irányzatossággal el tudtam rejteni, hogy szobaasszonyom azonnal rábukkant és minél tovább nézte, annál inkább uőtt kívánsága megtudni e derék asszonyok kilétét.

Egy napon már nem tudta fékezni magát és bocsánatot kérve tőlem az indiszkréció miatt kérdést intézett hozzám.

— Ugyan Bajusz ur, honnan vette azt a képet?

— Honnan? Hát hazulról kaptam.

— És mit ábrázol, ha szabad kérdenem?

— Ezek a jó asszonyok mind az én mamám — felelém — fiai kegyelettel tekintve a képre.

Szobaasszonyom olyan arcot vágott erre a kijelentésemre, mintha ájulás ellen akarna küzdeni, de ép ez volt a jele annak, hogy állításomban csöppet sem kételkedett.

Igy aztán nyugodtan lakhattam öt hónapig, tisztelve a környék hölgyeitől, míg a rendőri beavatkozás durva kézzel le nem rántotta az álcát ártatlan mohamedanizmusomról. Mikor ugyanis nemrég az a hír terjedt el a fővárosban, hogy Belcsév gyilkosa itt jár e város falai között, a rendőrségnek első dolga volt felügyelni minden idegenre, a kinek összeköttetései vannak Keleten.

A házmasterpár házi barátja révén, a ki konstabler volt, a rendőrség végre tudomást szerzett az én keleti összeköttetésemről és miután a szomszédok mind erősítették, hogy gyakran igen későn szoktam hazajönni éjjel, hát azonnal nagyot gondoltak a rendőrségnél és egy este idezést kapok a kerületi kapitányság elé.

A kapitány ur szigorú hivatalos ábrázata el volt borulva, meglátszott rajta, hogy nagy esemény előtetjének tekinti kihallgatásomat.

Ön az a Bajusz ugy-e? — kérdé — mialatt tekintetét végig járattatta rajtam.

-- Igenis az a nevem.

— Hová való?

cióra Wekerle Sándor pénzügyminiszter által adott választ a „Magyarország“ 23 ik számából veszszük és itt közöljük, mint reánk is igen fontos és pénzintézeteinket érdeklő közgazdasági cikket:

„M o l n á r József mindenk előtt kiemeli a világ pénzpiacokon már hónapok óta uralkodó pénzügyi válságát, mely állapotot legerősebben talán Magyarország érezi meg. Befolyással van erre valutarendeztelenségünk, még inkább azonban az, hogy Magyarország nagyjából földművelő ország lévén, az erőltetett közös vámterület lehetővé teszi minden nagyobb szabású ipari és kereskedelmi fejlődést, e nélkül pedig tökeszegény ország maradunk mindig, a mi annival inkább súlyosabb közgazdasági baj, mivel önálló bankunk sem lévén, a pénzforgalom irányítására idegen érdekű pénzintézet viszi a füzerepet, s maga a kormány is jelenlegi bankrendszerünk mellett nem sokkal tehet többet, mint hogy összedugott kézzel aggódik a pénzügyi helyzetén.

Ismereti ezután az osztrák-magyar bank politikáját, mely az oka annak, hogy az ország hitelgényeit a bank tárczájából csupán a nagy tőkések és nagy pénzintézetek elégítik ki közvetlenül, míg a vidék teljesen megbízható közgazdasági tényezői csak közvetve kapnak pénzt, sokszor harmadik kézen keresztül, a mi aztán megmagyarázza annak, hogy a vidéki ember különben teljes értékű hitelét 10 száz.-on felüli kamattal kénytelen megfizetni.

Ezután szövege áttér az osztrák-magyar bank hitelmegszorításaira, a minék következménye az, hogy a fővárosi pénzintézetek is ugyanolyan arányban megszorították a vidéki pénzintézetek visszeszámitolási tőkéjét, úgy, hogy sok vidéken valóságos félelem vett erőt, mintán az egyenes adósok nem képesek egyszerre lefizetni adósságaikat. Kifejezi ezután azon nézetét, hogy a jelenlegi viszonyok közt a hitelszükségletben szenvedő vidéki pénzintézeteket elhagyni, vagy a fővárosi pénzerők jóakarására bízni, annyit tenni, mint a vidéken nagy gazdasági válságot idézni elő. Ezt pedig megakadályozni a kormánynak is kötelessége. Azonban azon eljárás, hogy a kormány a fővárosi pénzintézeteknek rendelkezésére egy pár millió forintot adott a pénztári feleslegekből, nem sokat segít a vidéki pénzintézeteken, miután a fővárosi pénzerők első sorban saját igényeiket elégítik ki és csak második sorban a vidéki érdekeket, természetesen ezt is megdrágított kamattal, holott kellő körültekintéssel abban sem volna veszély, ha a kormány feleslegét a vidéki pénzintézeteknél is elhelyezné és ez által a vidék is olcsóbb pénzhez jutna. Ezek után a következő interpellációt intézi a pénzügyminiszterhez:

Tekintettel arra, hogy az osztrák-magyar bank megszorításán a magyar hitelgények kielégítésére eddig nyújtott hitelek, ez által a vidéki pénzintézeteknél nagymérvű pénzügyi válság állott be; tekintettel arra, hogy a vidéki hitelgény kielégítése közgazdasági szükség:

Kérdem a t. pénzügyminiszter urat, 1. Van e tudomása a vidéki pénzintézeteknél beállott pénzügyi válságról? 2. Szándékozik-e és minő uton e válságos bajon segíteni?

W e k e r l e Sándor pénzügyminiszter rögtön válaszol az interpellációra. Rámutat arra, miszerint nem áll, hogy mi tökeszegény állam volnánk, mert úgy a takarékpénztári betétek, mint a bírói letétek és az állampapírok elterjesztése tekintetében

— Kajászó Szent-Kereszturmajsa—Sáros-Mihályfalváról kérem alássan.

— Hány éves?

— Áprilisban leszek 23 éves.

— Mi a vallása?

— Csak izraelita, kérem alássan.

A kapitány e szónál, majd az ajkába harapott. Biztosra vette, hogy ez hazugság, melylyel a hatóságok akarom félrevezetni.

— Hm, hát azondja, hogy izraelita, pedig majd mindjárt befogom én bizonyítani, hogy nem ez, hanem mohamedánus.

Már kérem, azt nekem jobban kell tudni, mint a tekintetes kapitány urnak.

A kapitány megvető pillantást lövelt felém annak jeléül, hogy majd mindjárt le fog álcázni:

És azzal az írományok közül kihuzta a bejelentő czédulát és orrom elé tartotta.

Azonnal filfogtam a helyzetet és nehogy a jámbor kapitány tovább is bizonytalanságban legyen, megmagyaráztam neki vallás tagadásom okát.

Beszédem alatt a kapitány arca kiderült és a hivatalos komolyságot józsi mosoly váltotta föl ábrázatán. Azonban bármennyire tetszett is neki a tréfa, a büntetést még se akarta elnézni és az enybitő körülmények tekintetbe vételével 5 frtra ítélte, a mi körülbelül félévi istentelenségért ebben a vallásos korban valóban nem is sok.

Bajusz Máté.

óriási előhaladást tudnánk feltüntetni, a mi tehát oly jelenség, mely a tőkegyűjtés alig várt növekedését igazolja. Igaz azonban az, hogy a mi tartozásaink a külfölddel szemben nagyobbak mint a követeléseink és azért mindig nagy óvatossággal kell eljárni a hitelezéseknél, mert különben oly válságok idézhetnének elő, melyek könnyen végzetessé válhatnak. Molnár képviselő ur azt állítja, hogy mi összetett kézzel nézzük, hogy mit csinálnak a bankok. Erre nézve kijelentem, hogy minden bankrendszer mellett a kormánynak csak mindig bizonyos felügyeleti, morális joga lesz, ha csak nem akarjuk a bénító gyámokodási szisztemát, az állami befolyást gyakorolni. A képviselő azt panaszkolja, hogy a vidéki hitelgényeket azért nem lehet kielégíteni, mert a jegykibocsátási bank a vidéki intézetekkel szemben mostohán jár el. Szólok ezt is tagadja, mert egy államban sincs a jegykibocsátó banknak annyi fiókja és mellékintézete, mint éppen nálunk. A pénzügyminiszter válasza további folyamán rámutat arra az óriási különbségre, mely a pénzügyi válság 1878. évi (midőn a banktörvény létrejött) és a mai állapota közt fennáll. Akkor harminczhét millió volt a szükséglet, míg ma 110 millióra rug az, dacára annak, hogy az utóbbi években az állam is vagy husz millió forintot helyezett el nagyobb pénzintézeteknél. A viszonyok előtt nem lehet szemet hunyni, mindig figyelemmel kell kísérni a pénzügyi viszonyokat és ügyelni kell arra, hogy a válságoknak eléggé korán eleje vétsék. A vidéki pénzintézetek mindig kénytelenek lesznek nagyobb pénzintézetek közvetítését igénybe venni és bármennyire is meg van győződve a kormány a magyar pénzintézetek jóságáról és buzgóságáról, még sem helyezhet el azoknál állami pénzeket, mert a kormány valamennyi pénzintézet működését nem ellenőrizheti és így az állampénzek biztonsága tekintetében nem vállalhatja el teljes felelősséget. Kivételt csak bizonyos egy-két intézetnél lehetne tenni, ott, hol momentán kellene segíteni, vagy hol igen válságos viszonyok uralkodnak. De rendszeresíteni nem lehet az állami pénzek elhelyezését a vidéki pénzintézeteknél, különben az utóbbi napokban változott az interpelláló által vázolt helyzet, és ha összehasonlítjuk az előző években ily időben nyújtott hitelek nagyságát, úgy rájövünk arra, hogy az idén sokkal nagyobb mérvben nyújtott az, mint megelőzőleg. Végül kijelenti a miniszter, hogy ő mindig legnagyobb figyelemmel lesz a vidéki pénzintézetekre és elő fogja azoknak ügyeit mozditani, hogy mindig egészséges irányba tereltessek a pénzforgalom, de az interpelláló kívánságának nem felelhet meg.

M o l n á r József Tisztelt Ház! Interpellációm abból az indokból intéztem a t. miniszterelnök urhoz, hogy talán a baj felismerése után kilátásba fog helyezni valamiféle segítséget. A t. miniszterelnök ur azonban nem ismerte fel a bajt, sőt válaszából az látszik, hogy félre ismeri a vidék pénzügyi helyzetét. Az a baj tényleg meg van, hogy az osztrák-magyar bank hitel megszorítása folytán a fővárosi pénzintézetek és pénzerők is megrövidítették a vidéki takarékpénztáraknak eddig nyújtott hitel összeget. Minthogy pedig nem gondoskodott a kormány arról, hogy kezdeményezése, vagy támogatása folytán a vidéken földhitel intézetek vagy szövetkezetek alakuljanak, melyek képesek lennének a vidéki földműves gazdák hitel igényeit kielégíteni, ezek hiányában a szükséges segítséget most a takarékpénztárak adják, a miért ezeket feladatuk teljesítésében támogatni minden jó közgazdasági politikusnak kötelessége volna. A t. miniszterelnök ur azonban úgy látszik nagyon fél a vidéki takarékpénztárak támogatásától; pedig ott csupán a mindennapi élet valódi és igazán gazdasági szükségletei fedeztetnek s ritkán fordulnak elő olyan esetek, mint a fővárosi pénzintézeteknél, a hol mint tudjuk, pincze váltók alapján is nyújtatik egyes politikusoknak hitel, a mely természetesen legtöbbször nagy részben fedezetlen marad. (Általános derűtség.) Ha már a t. miniszterelnök ur nem mer az állampénztár feleslegéből olcsó kamattal mellett a vidéki pénzintézeteknél közvetlenül elhelyezni pénzt, miért nem követi egyik elődjének, vagy az osztrák-magyar banknak is korábban adott azon példáját, hogy egy tekintélyesebb összeget valamelyik fővárosi pénzintézetnél azon utasítással helyez el, hogy az ezen összegből első sorban a vidéki takarékpénztárak jogosult hitel igényét elégítse ki. Minthogy pedig a t. miniszterelnök ur sem ezt nem helyezte kilátásba, sem ígéretet nem adott bármiféle segélyadásra, részéről az adott választ helyes közgazdasági politika kifejezésének nem tekinthetem, s azt nem veszem tudomásul. (Élénk helyeslés balfelől.)

A ház többsége tudomásul veszi a választ.

Farsang.

Rövid, de jó, élénk, mozgalmas az idei farsang Csikban!

Gyergyó, Alcsik, Felcsik s maga a központi Csik-Szereda siet mulatni, mert rövid a farsang!

Már megemlékeztünk a farsangi mulatságok nyírányáról: a kereskedők báljáról, most legközelebb: február hó 3-án a csikszeredai „Kor-

csolya Egylet“ rendezi minden évben nagy sikernek örvendő rendez mulatságát: „Házias táncestély“ címmel, melyre a meghívók már kibocsátottak s azt hisszük nem követünk el nagy indiszkréciót, ha megsugjuk, hogy lányos házaknál sűrű, forog a tű, most egy csokor, majd egy girland, na még egy kis rücs, avagy talán plüss felvarrásában, s nem egyszer szurja meg az a kis bogár szemü leánya rózsás ujait sietében! Piros vér csepp csak annyi mintegy gombostüfeje, bugygyan ki nyomán; sebj, mindegy, csak elkészüljön a toálett a korcsolya estélyre! „no meg aztán a mamának ne legyen migrénje!“ a papának meg valami csunya szeszélye! Mind ezek felett pedig kegyesen örködik Kárneval ő kegyelmessége és Terpszihore Istennő asszony, s már legmagasabb védnöki és védnöknői kegyelméről biztosította is a korcsolya egyet bálbizottságát, ígervén, hogy az „Estély“ kitűnően fog sikerülni, ott lesznek a szép Ilonák párjával, hármával, Emmák, Irmák, Margitok, Melindák, etc. etc. Tánczos? az pedig lesz garmadával, és pedig friss — influenza-mentes — tánczkedvvel!

De ha aztán kitánczoltuk magunkat a korcsolya estélyen, nyomban utánna február 10-én ismét együtt leszünk a csikszeredai kaszinó estélyen, mely — ha az előbbi talpainkat csiklandozta — úgy ez szívünket fogja gyönyörködtetni a szépen összeállított műsorával, melynek egyes pontjaira még visszatérünk, annyit azonban már is megemlítünk, hogy lesz férfi dalárda, férfi szóló felolvasás, szavalat, szindarab etc, etc.

S hogy a világ feneké ki ne essék, meg a legsötétebb afrikai sötétség Csik-Szeredában egyszerre eloszolják és a város utczái — nem ugyan villany, se nem gáz — hanem petroleum fényben usszanak, polgármester ur világosságot szerető szemei előtt, tehát az ő kezdeményezésére lesz még „Városi Bál“ is az utca-lámpák szaporítása javára.

Nem haladunk-e mi mégis, mikor ezt írjuk a városi bál zászlójjára Világosságot, világosságot a sötétségben!!

LEVELEZÉS.

Válasz Imets János urnak.*)

Gy.-Alfalu, január 26.

A „Csiki Lapok“ január 24-én megjelent 4-ik számában Imets János ur által közöltekre néhány sorban válaszolok. Tárgyilag leszek, a személyeskedés terére nem követem őt, mert iskoláknak érdekét tartom szem előtt s azon testületi együttérzést, melyet Imets ur annyira hangoztatott, de a melyet már nyilvánosságra hozott módon gondol fentarthatónak.

Hogy egy iskola igazgatója, saját iskoláját rossznak mondja, úgy, hogy azt egy még ismeretlen, kétes szervezettel is hajlandó felcserélni s ha ez nem sikerül, azt is levetni, mint egy kabátot; már magában elég jellemző. Azt mondja továbbá Imets ur, hogy ismeri az iskola birtokát. Hát akkor a decz. 13-iki cikkében miért mondja, hogy oly nedves és ingoványos talajjal rendelkezik, mely miatt még idáig a minta gazdaság érvényesítésére nem lehetett alkalmassá tenni; és rá ez évi január 24-én így szól: „Kollega ur említett cikkében nagyon jónak jelözi az iskola birtokát — nem tagadom, hogy nem az —“. Lám, mégis csak volt szükség a január 1-én megjelent felvilágosításomra, a midőn különben nem jeleztem, hogy „nagyon jó“, hanem, hogy a jobb talajmekhez tartozik az iskola birtoktalaja. És ez nagy különbség! Azt sem mondtam, hogy ma bármely növényt megtűr, hanem, hogy bármely növényt megterem, a melyet természete megtűr. Megbocsát, de ez is lényeges különbség, mert például bármilyen jó legyen különben a talaj összetétele; ha az nedves, agyagos, nem fogja a rozsot haszonnal megteremni. A mi talajunk vályogos-korhany, melyben úgy a tapasztalat, mint a tudomány állítása szerint „az őszi gabona kétes“ (Settegest), különösen, ha az éghajlat is, mint nálunk, nedves és zord. Azzal vádol, hogy nem termeltem „számbavehető“ répát, rozsot, kedvező időjárás mellett is. Ugyan kérem a fentemlített talaj-összetétel mellett kedvező időjárás az, midőn 1892. és 1893. tava-

*) Eválasznak még most helyet adunk, de a vitaközvetítő, mely már is nagyon személyes jellegű, eszenel befejezték. Szerk.

szán és nyár elején oly rendkívül sok esőzés van? Hogy 1890. és 1891-ben nem lett volna jó répa-termésünk, tekintve a helyi viszonyokat, nem hiszem, hogy tagadja. Egyszeri szántás után sem répát, sem üszit, sem löherét nem vettem, hanem igen zabot, a melynek termésével még Imets ur is meg van elégedve s meg is lehet, mert a termény-napló adatai szerint soha meg nem haladtatott az általam termelt zab sem minőségileg, sem mennyiségileg; sőt kedvező időjárás mellett utól nem éretett. Hogy rozst 1892. október 13-án vettem: az kísérletképen történt, mielőtt végleg felhagytam volna termelésével. Hogy löherét egyetlen egyszer tarló után vettem: igaz, de miért? tudhatta Imets ur, hiszen tudja, hogy a fordarendszer (a növények sorrendje) változtatva lett, épen mert a rozst ki kellett küszöbölni, a midőn kénszerűlve vagyunk rendellenesen is eljánni.

Hogy minő a marha-állomány, azt a multkorai cikkemben említettem, most csak azt adom hozzá, hogy legújban 2 drb kanca, egyik csikójával lett beszerezve, úgy, hogy jelenleg 23 drb 17 normál sulyban van. S hogy mikép néznek ki, azt Imets ur nem tudja, mert nem látta, de bárkinek ítélete alá merem bocsátani. Még csak a takarmány-termelésre nézve jegyzem meg a következőket: Pabst híres mezőgazda azt mondja, hogy gazdag takarmánytermelés mellett, ha 2-5 kat. holdra 1 drb normál állat esik, „nagyon erős“ az állatlétszám. Nekünk, mióta a gazdaságot kezelem, soha nem volt 19 drbnál, 12-14 normál sulyban kevesebb állatunk.

Imets urnak többi állításaira nézve csak az a válaszom, hogy a megindítandó hivatalos vizsgálat kideríti: melyikünk akarja a „legkézzelfoghatóbb és legszentebb igazságnak is nyakát szegni“.

Ennyit kívántam a magánügyben előadni a dolgokkal nem ismerős közönség felvilágosítása végett. A gazdasági iskolák ügyére nézve majd más alkalommal!

Puskás Jenő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A millienumi kiállítás helyi bizottságának alakuló gyűlése** f. hó 25-én történt meg a vármegyeház kisebb tanácsstermében. Az ülést Mikó Bálint főispán ur nyitotta meg lendületes beszéddel, felhíván a megjelenteket a bizottság tisztikarának megválasztására. Alelnökké megválasztott Becze Antal alispán, előadónak Bartalis Ágoston, jegyzővé Bogády Gyula. Ezután Bartalis Ágoston előadó ismertette a kiállítás érdekében már eddig elvégzett és a most is folyamatban levő munkálatokat, mely után a bizottság több fontos határozatot hozott. Nevezetesen elhatározta, hogy felhívásokat bocsát ki a megyei iparosokhoz, a szövötműhely bérlőihez és a vagyonosabb egyénekhez a kiállításban való részvétel és megrendelés eszközése végett. Szintén elhatározott a törvényhatósági bizottság megkeresése is azon czélból, hogy a megyei iparalaptól bizonyos összeget bocsásson a bizottság rendelkezésére a kiállításra szánt tárgyak vásárolhatása végett, továbbá hogy a törvényhatósági bizottság nyújtson módot egy csiki székely háznak a kiállításra lendő bemutatásához is. A székely ház kiállítása ügyében jelentékeny eszmecsere fejlődött ki s végre a bizottság azon megállapodásra jutott, hogy kérdést intéz az illetékes forumhoz, hogy miként értendő a „székely háztáj és berendezés“ kifejezés, mert annak előállítására a miniszter által előirányzott 2000 forintot nem tartja elégségesnek. Még néhány kisebb fontoságu ügy elintézése után a gyűlés véget ért.

— **Félévi vizsga.** A csikszeredai gazdasági irányu felső népiskolában a félévet záró vizsgálatok f. évi február hó 3-án fognak megtartatni a következő sorrendben: délelőtt 8-tól 12-ig az I. és II. osztály vizsgálatát minden tantárgyból, délután 2-től 5-ig a III. osztály vizsgálatát minden tantárgyból. A vizsgálatok nyilvánosak lévén, azokra az érdeklődők szívesen látnak. A másodikk félévi február 8-án reggel 7 órakor kezdődik.

— **Esküvő.** Csikszépvizi Schobert Ferencz fő- és székvárosi m. kir. államrendőrségi tisztviselő f. hó 29-én vezette oltárhoz Budapest a lipótvárosi Bazilikában özv. Prasser Józsefné fővárosi magánzó, néhai Prasser József igazgató kedves leányát Miczikét. Esküvő után a fiatal pár Olaszországba ment nászútra.

— **Eljegyzés.** Gyergyóújfalvi Egyed József m. kir. csendőrhadnagy Csapó-Radnóton f. hó 14-én eljegyezte Egyed József odavaló nagy birtokos kedves leányát Zsuzsikát. Sok szerencsét kívánunk!

— **A helybeli elemi népiskolában** az influenza járványos felépése miatt beszüntetett tanítás folyó évi február hó 1-én délelőtt a rendes időben újra megkezdetik.

— **A csikszeredai ref. egyházközség közgyűlése.** A helybeli ref. egyházközség folyó hó 25-én tartotta meg évi rendes közgyűlését. A gyűlés első tárgya volt a körlelkész jelentése a körlelkészesség mult évi állapotáról, melyet a közgyűlés elismerés mellett vett tudomásul. Szintén tudomásul vették a számvizsgáló-bizottság jelentését is, mely szerint a) a csikszeredai egyházi pénztárnál befolyt 1024 frt 65 kr, kiadatot 1059 frt 16 kr, tulkiadás 24 frt 51 kr. Bevándoró egyházi illeték hátrálék 105 frt 50 kr. b) A gyergyószentmiklósi egyházi pénztárnál bevétel 117 frt 56 kr, kiadás 101 frt 80 kr, pénztári készlet 15 frt 76 kr. Bevándoró egyházi illeték hátrálék 16 frt. A számvizsgáló-bizottság jelentése alapján Baktsi Gáspár szeredai gondnok és Simó Lőrincz gyergyószentmiklósi megyebírónak a felmentvény kiadatot. Egyháztanácsosokká választottak: Barabás Béla, Bedő Gyula, Csanádi Béla, dr. Csizsér Miklós (Csik Szentmárton), Dapsy Frigyes, Gyárfás László, Kiss Dénes (Cs. Szentmiklós), Kovácsi Bálint (Kászton), Kozma István, Kövér György, Lakatos Mihály (jegyző), Soós Lajos (Cs.-Szentgyörgy), Szacsavay Imre, Weér György. A házassági törvényszék helybeli bizottságába bírákúl választottak: Szacsavay Imre és Weér György.

— **Halálozások.** Kislóczi Bogády Károlyné született pókakereszturi Székely Anna, Bogády Károly csikszenttamási nagy birtokos neje folyó hó 26-án estli fél 10 óraker életének 67-ik évében tüdőgyulladás következtében elhunyt. Az önfeláldozó hü nő, szerető édes anyja és gondos nagyanya kihült tetemét nagyszámú közönség részvételével f. hó 29-én délután 3 óraker helyezték örök nyugalomra a csikszenttamási temetőben. Áldás és béke lengjen porai felett! — Csik-Szentmártonon Albert János birtokos január hó 23-án reggeli 6 óraker élete 63 ik évében elhunyt. Folyó hó 26-án helyezték örök nyugalomra a csikszentmártoni róm. kat. temetőbe. — A népnevelésnek egy derék, öreg bajnoka dőlt ki az élők sorából f. hó 27-én futásfaivi Bardocz Albert nyug. r. katolikus kántor-tanító személyében. A kegyelonnek Atyja hosszú élettel áldotta meg, 81 évet élt, melyből 45-öt egyházának és a népnevelésnek szolgálatában töltött el. Kötelességét hiven és pontosan teljesítő, gyermekeit és rokonait az önfeláldozásig szerető ember volt, s épen ezért elhalálása a rokonok és ismerősök körében mély fájdalmat keltett. Kihült földi részreit f. hó 29-én adták vissza az anyaföldnek a csikszenttamási temetőben nagy részvét mellett. Az elhunytban Bardocz István csikszenttamási plebános édes atyját gyászolja.

— **Korcsolyázás világitás mellett.** A helybeli korcsolya-egyesület folyó évi február hó 1-én este 5-7 óráig, jó idő és rendes jég viszonyok között zene és világitás mellett a jégpályán estélyt rendez, melyen remélhetőleg nagyszámú közönség fog részt venni.

— **A katolikus nagygyűlés.** Az országos kath. nagygyűlésen jan. hó 16-án a gyergyói esperesi kerületből megjelentek: Ferenczy Károly, Zomora Dániel és Görög Joáchim plebánosok; továbbá Eránosz Bogdán, Márton Lajos, Márton Ferencz, Rozsdás Antal, Mélik Bogdán, Zakariás János és Urmánczi Nándor birtokosok. Különkülön nyomtatott szelvényekben 3347 választó polgár üdvözölte Gyergyóból a gyűlést és kifejezte a határozataikhoz való csatlakozást.

— **Az új rendőrkapitány figyelmébe.** Lapunk husábjain több ízben felszólaltunk már a miatt, hogy a város utcáin a kuvaszkutyák nappal és a korai esti órákban minden nap szerteszét koborolnak, továbbá a miatt, hogy az átutazók és helybeliek is örült sebességgel hajtanak, úgy szintén a miatt is, hogy duhaj részeg fráterek az utcán éktelenül orditoznak; ezeket a visszasságot megszüntetni igyekezzék a rendőrkapitány ur, hogy ne legyünk kénytelenek miattuk panaszokkal állani elő,

— **A „Csikmegyei Füzetek“ előfizetőink tudomására** hozzuk, hogy a nevezett folyóirat első füzeté márczius hó első felében fog megjelenni, még pedig azon okból, mert a füzeteket kiállító nyomda új betűkkel és más szükséges dolgokká való felszerelése most lévén folyamatban, már az első füzetnek is lehető csinos és díszes kiállítását azon időre halasztjuk, midőn a nyomda felszerelése teljesen befejeztetik. A „Csikmegyei Füzetek“ kiadóhivatala.

— **Lemondás.** Both Ferencz főesperes és tiszteletbeli kanonok a gyergyószentmiklósi választó kerület szabad elvű pártjának elnökségéről lemondott.

— **Tánczestély.** A gyergyószentmiklósi dal-kör jan. 27-én tartott tánczestélyével nyitotta meg a gyergyószentmiklósi báloknak nagyon is rövidre tervezett sorát. A tánczestély nagyon szépen sikerült, a jó kedv, a vidám mulatság s a ropogó táncz sokáig együtt tartotta a bálósokat.

— **Szerencsétlenség az erdőben.** A szerencsétlenség mindenütt megtörténik s legtöbbször az óvatosság hiány és a vigyázatlanság az okozója. A gyakori szerencsétlenségek közé tartozik a fa ledöntésénél származó sérelem vagy ember halál is. Ilyen történt közelebről városunk egyik lakójával Lajos Dániellel is, a kit, mint városi rendőrszolgát, általánosan Dani néven ismertek. A napokban erdőni járt, egy hatalmas törzset kivágott, a fa azonban kidőlés közben fennakadt s a mint le akarta szabadítani, oly ügyetlenül bánt vele, hogy a lezubanó fa nyakszirtén ütölte. Az ütés oly kényes részt talált, hogy utána eszméletlenül terült el a földön. Társai ilyen állapotban szállították baba, bevitték a kórházba, a hol pár napi vonaglás után meghalt. A szerencsétlen embert, ki majdnem 17 évig állott a város szolgálatában, 6 kiskoru gyermeke és felesége siratja. Temetése f. hó 27-én történt nagy részvét mellett. Nyugodjék békében! — Hasonló szerencsétlenségről értesítettek Csik-Gyimesből is. A tudósítás a következő: A Gyimesbükk-Rakkotyáson lévő Thiemo fagyárának „barátosi“ telepén folyó hó 25-én a toke-szállító csatorna végénél dolgozó gyimesbükki Erős Onodi Istvánt a csatornán eresztett tökefa teljesen összezúzta. E férfi neje kívül — kinek első férjét Tankó Istvánt szintén egy moldvai fagyárnál a fa ütötte agyon — 5 mostoha és 2 édes gyermeket napszámos munkájával tartott fenn szerényen, de tisztességesen. Hogy vigyázatlanságnak vagy kellő felügyelet hiányának az áldozata-e, azt a rendőri vizsgálat fogja kideríteni. Annyi azonban bizonyos, hogy e gyár munkásai között igen gyakoriak a természetellenes elhalálozások. Több figyelmet a gyárakra és munkásokra!

— **Tudomásul.** A gyergyószentmiklósi kereskedői kör által folyó évi február hó 3-án rendezendő tánczestélyre a meghívók már szétküldettek, mindazok, kik netán véletlenségből, vagy a kihordó szolga ügyetlensége folytán meghívóikat nem kapták meg, de arra igényt tartanak, forduljanak az ügyben Kritsa Konrád titkárhoz, úgy a a bizottság bármely tagjához s igényei azonnal ki lesznek elégítve.

— **Törvényeségi csarnok.** Gálfalvi Zoltán ügye. Gálfalvi Zoltán gyergyószentmiklósi aljárásbíró, mint annak idején közöltük volt, véletlenségből meglötte Fülöp István borszéki gazdaszolgát. Ezen ügyben a helybeli kir. törvényszék mult évi november hó 24-én tartotta meg a végvárgyalást s a tettét vétkes gondatlanságnak minősítvén, vádlottat egy évi fogházra ítélte s azon kívül a szerencsétlenül járt Fülöp István családja részére 600 frt évenkénti tartási összeg fizetésére kötelezte. Az ügy felebbezés folytán a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblához került, a hol az ügyet f. hó 23-án vették bírálat alá s az eredmény az lett, hogy Gálfalvi Zoltánt teljesen felmentették. Az ítélet nagy feltűnést keltett.

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR.

Országos vásár.

Az ugynevezett farsangi sokadalom folyó hó 23-26 napjain folyt le egészen lanyhán és megtehető nyomott hangulat mellett. Ennek okát némelyek abban látják, hogy 25-én Csik-Kozmáson is országos vásár volt. Általában vásárok dolgában vármegyénk tulságosan is jól áll. A mint egy előttem fekvő hiteles kimutatásból látom, az egész

vármegyére 32 országos vásár esik, tehát átlag majdnem minden hónapra három. Ebből a körülményből következik aztán az, hogy a vásárok közül esvén egymáshoz, egymást rontják, a forgalmat csökkentik. Az egyes ünnepekhez kötött változó vásárok minden évben más-más napra esvén, gyakran összeütözköznek egymással, így esett ezen év január havában két vásár, t. i. a csikozmási és a szeredai közvetlen egymás után való napra s így fog esni a csikszentmártoni és csikszeredai vásár májusban ugyanazon napra, t. i. május 4-re.

Az országos vásárokon kívül még itt nálunk bucsu-vásárok is vannak, melyek szintén országos vásár jelleggel bírnak. A nemzetgazdászok nézetét a sűrű vásárokról nem ismerem, de én a sok vásárt nem csak feleslegesnek, hanem a megyei ipar fellendülésére határozottan károsnak tartom, mert iparosainkat erősen exponálják a más megyei minden tekintetben szerencsésebb helyzetű iparosok versenyének s e mellett igen sok munkaidőt rabolnak el. Hogy az olvasókat az országos vásárok számáról némileg tájékozzam, ide iktatom a következőket: januárra esik 3 országos vásár, februárra szintén 3, márcziusra 3, áprilisére 1, májusra 4, júniusra 3, júliusra 3, augusztusra 1, szeptemberre 3, októberre 3, novemberre 3 és decemberre 2. Ezekhez számítva még 7-8 bucsu-vásárt, van vásárunk feles számmal s ha az országos vásárokat meg is hagyják, legalább a bucsu-vásárokat törölni kellene.

Ezen kis elmefuttatás után rátérek tulajdonképeni tárgyamra.

A baromvásár f. hó 20-án délután kezdődött, a vásár tartama alatt felhajtottak 250-300 drb szarvasmarhát, 40-50 drb lovat. A minőség a szarvasmarhánál megfelelő, a lóvaknál azonban közepen aluli volt vevők még a csekély kínálattal szemben is kevés számban jelentkeztek. Az árak következőkép alakultak: Egy pár elsőrendű ökör 300 frt, másodrendű 250 frt, gyenge 200 frton alul. A tehének általában gyengébb minőségűek voltak s egy pár 120-180 frton kelt. A legmagasabb ár 240 frt volt, mely áron a gazdasági iskola tenyészetéből vettek meg egy pár tehenet. A lóvásárra elég ha megjegyezzük, hogy csupán csak a lóval kupeczkedő cigányok vásárára szorítottak.

A kirakó vásár f. hó 26-án volt. Kevés árus, még kevesebb vásáros; ez jellemezte a helyzetet. Szörmeárusok, lábbeli-készítők, szabók, néhány singes-kereskedő, pogácsások és rövidárusok sátrai foglalták el a gyéren beépített piacot. A vásár gyenge forgalom mellett, már a délutáni órákban zárult. A következő gabona árakat jegyeztük fel: Buza 6 frt 12 kr. Róza 3 frt 50 kr. Árpa 3 frt 40 kr. Zab 3 frt 10 kr. Törökbuza minőség szerint 4 frt 75-4 frt 90 kr hektóliterenként.

Bs.

Sz. 3. — 1894.

Pályázati hirdetés.

A Csik-Szereda városában üresedésbe jött rendőrkapitányi állásra, melylyel évi 700 frt rendes fizetés és 150 frt szálláspénz élvezet van egybekötve, ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak mindazok, kik ez állást elnyerni ohajtják, miszerint ebbeli okmányolt folyamodványukat február hó 15-ig Csik-vármegye főispánjához annál inkább benyújtani siessenek, mivel ezen napon túl beérkezendő pályázati kérvények hivatalból vissza fognak utasítottatni.

Csik-Szereda, 1894. évi január 21.

Csedő István, polgármester.

Eladás.

Gyergyó-Tekerőpatakon Páll György földbirtokosnál eladó egy darab 3 éves és két darab 2 $\frac{1}{2}$ -2 $\frac{1}{2}$ éves, kitűnő fajból való, szép termetű bikaborju.

Venni szándékozók részére igen nagy előny az, hogy biztos helyre elvárásra is eladatnak, a vételár részletekben is fizethető lesz.

56. szám.

á. 1894.

Hirdetés.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ó nagyméltóságának 1893. évi december hó 24-én 95,431. sz. rendelete alapján Csik-megye területén levő héjjasfalva-gyimesi államut 72-26—137-15. km. és a kolozsvárszászrégen-tögyesi államut 184-49—222-242. km. közötti szakasz törzskönyvei elkészítésének biztosítása céljából folyó évi február hó 10-ik napjának d. e. 10 órájára az

alattírt kir. építészeti hivatal helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik.

Az adatok ezen építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponta megtekinthetők.

Felhivatnak versenyezni ohajtók, hogy ajánlataikat az ide vonatkozó és a hivatalnál lévő részletes feltételek szerint kellően felszerelve a kitűzött nap d. e. 10 órájáig adják be; távirati vagy a kitett határidő után beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Csikmegyei m. kir. államépítészeti hivatal.
Csik-Szereda, 1894. évi január 18-án.

Szám 1—1894.

Meghívó.**„Gyergyói Első Takarékpénztár Részvény-Társaság”**

az 1893-diki üzletévről

XIV-dik évi rendes közgyűlését

Gyergyó-Szentmiklóson

1894. február hó 18-án d. u. 3 órától kezdődőleg

a Laurenzy-féle nagyteremben

tartja meg

a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitás.
2. Három tagú bizottság kinevezése elnök által, a szavazati jogok igazolásának számbavételére.
3. Ezen bizottság jelentése folytán, ha a közgyűlés határozatképes, a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére három tagnak megválasztása.
4. Igazgatósági jelentés az 1893-iki üzletévről, zárszámla és a nyereség-felosztás előterjesztése, ugyancsak az igazgatóság által tett intézkedések, határozatok és indítványok tárgyalása.
5. A felügyelő bizottság előterjesztése.
6. Felmentvények megadása.

Az alapszabályok 19. § a szerint a közgyűlés határozatképességéhez, legalább 400 részvény képviselője és 20 részvényes személyes jelenléte megkívánatik. A szavazati jog akár személyesen, akár két tanu által aláírt felhatalmazással ellátott megbízott által gyakorolható, kinek azonban részvényesnek kell lenni. Ily meghatalmazást csak távollévő, vagy meg nem jelenhető részvényesek adhatnak.

Nő-részvényesek csak felhatalmazott, — gondnokság vagy gyámság alattiak gondnokuk vagy gyámjuk, illetőleg ezek felhatalmazottjai, — erkölcsi testületek pedig megbízottjuk által gyakorolhatják szavazati jogukat; ez utóbbi esetben nem kívánatik, hogy a megbízott részvényes legyen.

Eunéltogva a t. részvényesek értesítettnek, miszerint szavazataik gyakorolhatása végett igazoló jegyüket — a törzskönyvi kivonat szerint — részvénybemutató nélkül 1894. február 15., 16. és 17-én a délelőtti hivatalos órák alatt, az erre felkért felügyelő bizottságtól átvehetik.

„Gyergyói Első Takarékpénztár Részvény-Társaság” Igazgatósága:

Gyergyó-Szentmiklóson, 1894. január hó 27-én.

GÖRÖG JOACHIM,
titkár.

1-3

CSIKI DÉNES,
elnök.

A még eddig fölülmulthatatlan valódi

MALÁRTSIK-FÉLE

PATKÁNYIRTÓ-POGÁCSA

azon rendkívüli pusztító szer, a mely rohamosan kiirt patkányt, egeret és vakondokat a nélkül, hogy más házi állatoknak kárt okozna.

Ezen patkányirtó szer sem Phosphort, sem Strychnint, sem Arsenikumot vagy más méregként ható szert nem tartalmaz, tehát házi állatoknak teljesen ártalmatlan.

1 kis csomag ára használati utasítással 15 kr, 30 fillér; 1 nagy csomag ára 30 kr, 60 fillér.

Viszont elárulások megfelelő kedvezményben részesülnek.

Próba rendelvények, melyek 4 kis-, vagy 2 nagy csomagból állanak, legcélszerűbben 80 kr előre beküldése mellett ajánlott levélben portómentesen eszközöltetnek.

Ezen patkányirtó-pogácsa valódi és mindig friss minőségben kapható Magyarország minden nagyobb fűszer- és gyógyáru kereskedésében.

MALÁRTSIK GYÖRGY,

az igazán hámulatos hatású patkányirtó-pogácsa feltalálója. — S.-A.-Ujhelty, (Fő-tér.)

Raktár Székely-Udvarhely: Gál János; Székely-Keresztur: Roth János, Széll Géza és Nagy Péter; Szászrégen: Frónius Károly; Maros-Vásárhely: Bucher Károly; Maros-Ludas: Jánchi Demeter; Erzsébetváros: Szentpétery Antal; Segesvár: Misselbacher J. B.; Medgyes: Ipsen J. és Theil; Seps-Szentgyörgy: Dézsy János; Fogaras: Schul Henrik; Brassó: Teutsch és Tartler uraknál.

4-5